

Евразия
СТРАХОВАЯ КОМПАНИЯ

«Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ
Директорлар жөнісін шешімімен
2026 жылғы № 07 «04» ҚАҰП БЕКІТІЛГЕН Хаттама

**ЗИЯТКЕРЛІК МЕНШІК ОБЪЕКТІСІ (тауар белгісі)
ҚҰҚЫҚ ИЕЛЕНУШІСІНІҢ АЗАМАТТЫҚ-
ҚҰҚЫҚТЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІГІН ЖҮКТЕЛГЕН
САҚТАНДЫРУ ЕРЕЖЕЛЕРІ**

Алматы – 2026 ж.

Мазмұны

1-бап. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР	3
2-бап. САҚТАНУШЫ. САҚТАНДЫРЫЛУШЫ. ПАЙДА АЛУШЫ	3
3-бап. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ	3
4-бап. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ	3
5-бап. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУШЫНЫ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАН БОСАТУ НЕГІЗДЕРІ	4
6-бап. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ	7
7-бап. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ	7
8-бап. ФРАНШИЗА	8
9-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАУ ТӘРТІБІ	8
10-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ	9
11-бап. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ	9
12-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ КЕЗЕҢІНДЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІНІҢ ҰЛҒАЮЫНЫҢ САЛДАРЛАРЫ	12
13-бап. САҚТАНУШЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ІС-ӘРЕКЕТІ	12
14-бап. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН МЕРЗІМДЕРІ	13
15-бап. САҚТАНУШЫНЫҢ ШЫҒЫНДАРДЫ ӨТЕУ ҚҰҚЫҚТАРЫНЫҢ САҚТАНДЫРУШЫҒА АУЫСУЫ (СУБРОГАЦИЯ)	14
16-бап. ШАРТТЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ ТОҚТАТЫЛУ ШАРТТАРЫ	15
17-бап. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ	17
18-бап. ҚОСЫМША ШАРТТАР	17

1-бап. ЖАЛПЫ ЕРЕЖЕЛЕР

1.1. Осы «Евразия» Сақтандыру компаниясы» АҚ зияткерлік меншік объектісі (тауар белгісі) құқық иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру ережелері (бұдан әрі - Ережелер/Сақтандыру ережелері) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексіне (бұдан әрі - Азаматтық кодекс), Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңына, Қазақстан Республикасының «Қазақстан Республикасындағы кедендік реттеу туралы» кодексіне (бұдан әрі - Кодекс) сәйкес әзірленген.

1.2. Осы Сақтандыру ережесінің шарттарында бұдан әрі Сақтандырушы деп аталатын «Евразия» СК» АҚ, бұдан әрі Сақтанушы деп аталатын заңды және жеке тұлғалармен зияткерлік меншік объектісінің (тауар белгісі) құқық иесінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін жүктелген сақтандыру шарттарын (бұдан әрі - Сақтандыру шарты) жасайды.

1.3. Осы Ережелер Сақтанушылар осы Ережелердің шарттарында жасаған сақтандыру шарттарын жасау, орындау және тоқтату тәртібі мен шарттарын айқындайды.

2-бап. САҚТАНУШЫ. САҚТАНДЫРЫЛУШЫ. ПАЙДА АЛУШЫ

2.1. Сақтанушы - Сақтандырушымен сақтандыру шартын жасаған заңды тұлға немесе іс-әрекетке қабілетті жеке тұлға, зияткерлік меншік объектісінің құқық иесі.

2.2. Сақтанушы - заңды тұлға сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде қайта ұйымдастырылған кезде оның осы шарт бойынша құқықтары мен міндеттері Сақтандырушының келісімімен Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен тиісті құқықтық мирасқорға ауысады.

2.3. Сақтанушы - жеке тұлға сақтандыру шартының қолданылу мерзімі ішінде қайтыс болған жағдайда оның осы сақтандыру шарты бойынша құқықтары мен міндеттері сақтандырушының келісімімен Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалған тәртіппен сақтанушының мұрагерлеріне ауысады.

2.4. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтанушы бір мезгілде сақтандырылушы болып табылады.

2.5. Сақтандырылушының пайдасына сақтандыру шартын жасау сақтанушыны сақтандыру шарты бойынша міндеттерді орындаудан босатпайды.

2.6. Үшінші тұлға (=) - декларант/зияткерлік меншік объектілері бар тауарлардың меншік иесі/алушы Сақтандыру шарты бойынша Пайда алушы болып табылады.

3-бап. САҚТАНДЫРУ ОБЪЕКТІСІ

3.1. Егер кейіннен зияткерлік меншік объектісіне құқықтардың бұзылмауы анықталса, Сақтанушының кеден органдарының тауарларды шығаруды тоқтата тұруы салдарынан үшінші тұлғаларға келтірілген залалды өтеу міндетіне байланысты Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына қайшы келмейтін мүліктік мүдделері сақтандыру объектісі болып табылады.

4-бап. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНЫҢ ТІЗБЕСІ

4.1. Қазақстан Республикасының кеден заңнамасында көзделген тәртіппен тауарларды шығару мерзімін тоқтата тұруға байланысты келтірілген мүліктік зиян нәтижесінде Сақтанушының үшінші тұлғалар алдында азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің басталу фактісі Сақтанушының көрсетілген тауарларға қатысты зияткерлік меншік объектісіне құқықтарының бұзылуы кейіннен анықталмаған жағдайда Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру жағдайы болып табылады.

4.2. Сақтанушының зиянды өтеу бойынша жауапкершілігінің туындау фактісі мына негізде анықталады:

- 1) Сақтандырушының алдын ала келісімімен шағымдарды сотқа дейінгі (ерікті) реттеу, немесе,
- 2) Сақтанушының кеден органдарының тауарларды шығару мерзімін тоқтата тұруы салдарынан үшінші тұлғаларға келтірілген мүліктік зиянды өтеу міндетін белгілейтін заңды күшіне енген сот актісі.

4.3. Сақтандыру жағдайы болып табылмайды және сақтандырушы Сақтандыру шартында санамаланбаған оқиғалар үшін сақтандыру төлемін жүзеге асырмайды.

5-бап. САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЛАРЫНАН ЕРЕКШЕЛІКТЕР ЖӘНЕ САҚТАНДЫРУШЫНЫ САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДАН БОСАТУ НЕГІЗДЕРІ

5.1. Осы Сақтандыру ережелерімен Сақтанушының азаматтық-құқықтық жауапкершілігінің мынадай түрлері өтелмейді:

- 1) міндетті сақтандыру шарттары бойынша өтелетін (немесе өтелуі мүмкін) жауапкершілік;
- 2) шарттың шарттарын бұзғаны, міндеттемелерді тиісінше орындамағаны не міндеттемелерді орындамағаны, шарттан бас тартқаны және басқаларды қоса алғанда, бірақ жауапкершілікпен шектелмей, азаматтық-құқықтық шарттардың кез келген түрінен туындайтын міндеттемелер бойынша жауапкершілік;
- 3) мәні қаржы құралдары және/немесе вексельдер болып табылатын, бағалы қағаздар рыногы туралы, банк қызметі туралы заңнамамен реттелетін азаматтық-құқықтық мәмілелердің кез келген түрінен туындайтын міндеттемелер бойынша;
- 4) біржақты мәмілелерден туындайтын міндеттемелер бойынша жауапкершілік;
- 5) Сақтанушының заңды тұлға ретіндегі және оның құрылтайшыларымен / қатысушыларымен / акционерлерімен / мүлкінің меншік иелерімен, жай серіктестік және/немесе консорциум қатысушыларымен, үлестес тұлғалармен, сондай-ақ Сақтанушы қатысушысы / құрылтайшысы / акционері / мүлкінің меншік иесі болып табылатын, жай серіктестікке және/немесе консорциумға қатысушы болып табылатын заңды тұлғалармен арасындағы қатынастардан туындайтын жауапкершілік (оның ішінде субсидиарлық), мыналарды қоса алғанда, бірақ олармен шектелмей: заңды тұлғалардың құқық қабілеттілігі, заңды тұлғаларды құру, заңды тұлғаларды басқару, дивидендтер төлеу, заңды тұлғалардың басқару органдарының шешім қабылдауы, заңды тұлғалардың табысын бөлу, мүлікке құқықтар, заңды тұлғаларды қайта ұйымдастыру, заңды тұлғаларды тарату, заңды тұлғалардың құқық мирасқорлығы, заңды тұлғалардың банкроттығы, жай серіктестіктің/консорциумның қызметін тоқтату;
- 6) Құрылтайшының (қатысушының), акционердің немесе оның мүлкінің меншік иесінің міндеттемелері бойынша заңды тұлғаның жауапкершілігі (оның ішінде субсидиарлық);
- 7) Сақтанушы заңды тұлға ретінде және оның басқару органдары арасындағы қатынастардан туындайтын жауапкершілік (оның ішінде субсидиарлық);
- 8) банкроттық нәтижесінде таратуды қоса алғанда, заңды тұлғаны тарату кезінде кредиторлардың талаптарын қанағаттандыруға байланысты міндеттемелер бойынша Сақтанушының үшінші тұлғалар алдындағы жауапкершілігі (оның ішінде субсидиарлық);
- 9) Сақтанушының кінәсінен оның еншілес ұйымы банкрот болған жағдайда Сақтанушының жауапкершілігі (оның ішінде субсидиарлық);

- 10) Сақтанушының кез келген регрестік талаптар, регресс тәртібімен қойылатын талаптар бойынша жауапкершілігі;
- 5.2.** Егер сақтандыру жағдайы мыналардың салдарынан орын алған болса Сақтандырушы Сақтанушыға сақтандыру төлемінен толық немесе ішінара бас тартуға құқылы:
- 1) қажетті қорғаныс және аса қажеттілік жағдайында жасалған іс-әрекеттерді қоспағанда, Сақтанушының және/немесе пайда алушының сақтандыру жағдайының туындауына бағытталған не оның басталуына ықпал ететін қасақана іс-әрекеттері;
  - 2) Сақтанушының және/немесе пайда алушының заң актілерінде белгіленген тәртіппен сақтандыру жағдайымен себепті байланыстағы қасақана қылмыстық немесе әкімшілік құқық бұзушылықтар деп танылған іс-әрекеттері.
- 5.3.** Егер сақтандыру жағдайы төмендегілердің салдарынан туындаса, Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырудан босатылады:
- 1) ядролық жарылыстың, радиацияның немесе радиоактивті зақымданудың әсерінің;
  - 2) әр түрлі әскери іс-қимылдар немесе әскери операциялар/арнайы операциялар, соғыс, басып кіру, шет мемлекеттің дұшпандық іс-қимылдары (соғыс жарияланғанына немесе жарияланбағанына қарамастан), терроризм актілері;
  - 3) азаматтық соғыс, халықтық толқулар, жаппай тәртіпсіздіктер немесе ереуілдер.
- 5.4.** Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуына мыналар да негіз болуы мүмкін:
- 1) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру объектісі, сақтандыру тәуекелі, сақтандыру жағдайы және оның салдарлары туралы көрінеу жалған мәліметтер беруі;
  - 2) Сақтанушының сақтандыру жағдайынан болған залалды азайту бойынша шараларды қасақана қабылдамауы;
  - 3) Сақтанушы кеден органдарынан тауарларды шығаруды тоқтата тұру туралы хабарлама алғаннан кейін заңнамада белгіленген мерзімде өзінің зияткерлік меншік құқықтарын қорғау бойынша іс-қимыл жасамаған (сотқа талап арыз бермеген, әкімшілік іс қозғауға бастамашылық жасамаған және т.б).
Сақтанушының мұндай әрекетсіздігі құқықтарды қорғаудан ерікті түрде бас тарту деп танылады, бұл оқиғаны сақтандыру жағдайы ретінде саралауды жоққа шығарады;
  - 4) Пайда алушының келтірілген зиянға кінәлі тұлғадан тиісті залалдың өтемін алуы;
  - 5) Сақтанушының Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу мән-жайларын тексеруге және оларға келтірілген залалдың мөлшерін белгілеуге кедергі жасауы;
  - 6) Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабарламау/уақытылы хабарламау;
  - 7) Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз жәбірленушіге келтірілген залалды Сақтанушының өзінің өтеуі;
  - 8) Сақтанушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтандырушыға талап ету құқығына көшу үшін қажетті құжаттарды Сақтандырушыға беруден бас тартуы. Егер сақтандыру төлемі жүзеге асырылған болса, Сақтандырушы оны толық немесе ішінара қайтаруды талап етуге құқылы;
  - 9) заң актілерінде көзделген басқа да жағдайлар.
- 5.5.** Олардың болуы Сақтандырушыға олар аяқталғанға дейін сақтандыру төлемін жүзеге асырмауға құқық беретін мән-жайлар:
- 1) сақтандыру оқиғасына қатысты қылмыстық және/немесе әкімшілік тергеу;
  - 2) кінәлі тұлғаларды анықтау және оларға қатысты тиісті іс жүргізу шешімін шығару рәсімі;

- 3) сақтандырылушы, сақтанушы, пайда алушы мен сақтандырушы арасында да, сақтандыру жағдайына байланысты оқиғалар мен мән-жайлар бойынша кез келген өзге тұлғалар арасында да аяқталмаған сот талқылауларының болуы.

5.6. Сақтандырушы өтемейді, сондай-ақ сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту үшін негіз ретінде төмендегілер де болуы мүмкін:

- 1) Шарт күшіне енген кезеңде немесе сақтандыру шартының қолданылу мерзімінен тыс кезеңде сақтандыру жағдайының басталуы;
- 2) Сақтандырушының жазбаша келісімінсіз Пайда алушыға келтірілген залалды Сақтанушының өтеуі;
- 3) Сақтанушының/Сақтандырылушының қызметкерлеріне зиян келтіру нәтижесіндегі залалдар;
- 4) сақтандырудың міндетті түрлерімен өтелетін залалдар;
- 5) Сақтанушының/Сақтандырылушының банкроттығынан туындаған залалдар;
- 6) Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталғаны туралы хабардар етпеу немесе уақытылы хабардар етпеу;
- 7) Сақтандыру ережелерінің 14-бабында көрсетілген, сақтандыру жағдайының басталу фактісі мен себептерін растайтын барлық қажетті құжаттарды ұсынбау (не толық көлемде ұсынбау);
- 8) зиян келтіруге кінәлі Пайда алушы болып табылады;
- 9) сақтандыру жағдайының Сақтанушының зияткерлік меншік объектісіне айрықша құқығының тоқтатылуы, тоқтатыла тұруы немесе шектелуі кезеңінде, не тиісті зияткерлік меншік объектісі зияткерлік меншік объектілерінің кедендік тізілімінен алып тасталған кезеңде орын алуы;
- 10) сақтандыру жағдайы туралы құзыретті органдардың қорытындысының болмауы;
- 11) Сақтанушының Шартта белгіленген мерзімде сақтандыру сыйлықақысын немесе оның кезекті бөлігін төлемеуі;
- 12) Сақтанушының/Сақтандырылушының Сақтандыру шарты бойынша өз міндеттерін орындамауы;
- 13) Сақтанушының/Сақтандырылушының/Пайда алушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға өзінің талап ету құқығынан бас тартуы, сондай-ақ Сақтандырушыға талап ету құқығына көшу үшін қажетті құжаттарды Сақтандырушыға беруден бас тартуы;
- 14) нәтижесінде Сақтандырушының сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға талап қою құқығын жүзеге асыруы мүмкін болмаған Сақтанушының/Пайда алушының/Сақтандырылушының іс-әрекеті (әрекетсіздігі);
- 15) Сақтанушының/Сақтандырылушының/Пайда алушының және (немесе) бенефициарлық меншік иесінің Қазақстан Республикасы Қаржы мониторингі агенттігінің ресми сайтында жарияланған терроризмді және экстремизмді қаржыландыруға байланысты, сондай-ақ жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесінде (бұдан әрі мәтін бойынша - ЖҚЖҚТҚ тізбесі) болуы;
- 16) Сақтанушының/Сақтандырылушының қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл туралы заңнамаға сәйкес тиісті тексеру жүргізу үшін құжаттарды, сондай-ақ Сақтандырушының сұрау салуы бойынша қосымша ақпаратты ұсынбауы;
- 17) ақшамен және (немесе) өзге мүлікпен операция КЖ және ТҚ мақсатында жасалады деп пайымдауға негіздер болған кезде.

5.7. Сондай-ақ өтелмейді:

- 1) сақтандыру жағдайына және оны уәкілетті органдарда дәлелдеуге байланысты істерді жүргізуге арналған шығыстар (ксерокөшірмелерге, нотариалды куәландыруға, сараптамаға, адвокаттың, өкілдің, аудармашының қызметтеріне ақы төлеуге және т.б. шығыстар);
- 2) Сақтандыру шартында көзделген сақтандыру сомасынан тыс келтірілген зиян;
- 3) сараптама Сақтандырушының жазбаша ұсынымы бойынша жүргізілген жағдайларды қоспағанда, сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде келтірілген залалдың мөлшерін белгілеу мақсатында сараптама жүргізуге арналған шығыстар;
- 4) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да жағдайлар.

5.8. Сақтандыру шарты кез келген компьютерді, компьютерлік жүйені, бағдарламалық жасақтаманы, кодты, вирусты немесе процесті немесе өзге де кез келген электрондық жүйені қасақана пайдаланудан немесе қолданудан (зиян келтіру құралы ретінде) тікелей немесе жанама туындаған, туындаған немесе туындайтын шығындарды, залалды, жауапкершілікті немесе шығыстарды өтемейді.

5.9. Сақтандыру шарты кез келген компьютерді, компьютерлік жүйені немесе бағдарламалық жасақтаманы немесе кез келген қаруды немесе снарядты ұшыру және/немесе бағыттау жүйесіндегі өзге де электрондық жүйені және/немесе ұшыру тетігін пайдалану нәтижесінде туындайтын залалдарды өтемейді.

6-бап. САҚТАНДЫРУ СОМАСЫН АЙҚЫНДАУ ТӘРТІБІ

6.1. Сақтандыру сомасы - сақтандыру объектісі сақтандырылған және сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтандырушы жауапкершілігінің шекті көлемін білдіретін ақша сомасы. Бұл ретте әрбір зияткерлік меншік объектісі бойынша сақтандыру сомасы айлық есептік көрсеткіштің 1000 еселенген мөлшерінен кем болмауға тиіс.

7-бап. САҚТАНДЫРУ СЫЙЛЫҚАҚЫСЫ

7.1. Сақтандыру сыйлықақысы - Сақтанушының Сақтанушыға (Пайда алушыға) сақтандыру шартында белгіленген мөлшерде сақтандыру төлемін жүргізу міндеттемесін қабылдағаны үшін Сақтанушы Сақтандырушыға төлеуге міндетті ақша сомасы.

Сақтандыру шарты бойынша төленуге тиіс сақтандыру сыйлықақысының мөлшері сақтандыру объектісін және сақтандыру тәуекелінің сипатын ескере отырып, сақтандыру сомасынан есептеледі.

7.2. Сақтандыру шартында жалпы сақтандыру сыйлықақысы белгіленеді. Сондай-ақ сақтандыру шартында сақтандыру сыйлықақысы белгіленуі мүмкін.

7.3. Сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын бір мезгілде немесе мерзімді сақтандыру жарналары түрінде, қолма-қол ақшалай немесе қолма-қол ақшасыз нысанда бөліп-бөліп төлеуге тиіс.

7.4. Сақтанушы Сақтандыру шартында айтылған мерзімдерде сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлемеген жағдайда Сақтандырушы құқылы:

- 1) кезекті сақтандыру жарнасын төлемеген күннен бастап Шартты біржақты тәртіппен бұзуға;
- 2) егер сақтандыру жағдайының белгілері бар оқиға енгізу мерзімі өткен сақтандыру сыйлықақысын (сақтандыру жарнасын) төлегенге дейін басталған болса, сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға.

7.5. Сақтандыру шартында көрсетілген төлемдер кестесіне сәйкес сақтандыру сыйлықақысын төлеу бойынша бөліп-бөліп төлеуді ұсынған және Сақтанушы кезекті сақтандыру жарнасын төлеу мерзімін 5 (бес) күнтізбелік күннен асырмауға жол берген

жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысының сомасын бүкіл кезең үшін толық көлемде сот тәртібімен өндіріп алуға құқылы.

8-бап. ФРАНШИЗА

8.1. Сақтандыру шартында тараптардың келісімі бойынша шарт қойылмайтын франшиза көзделуі мүмкін.

Шарт қойылмайтын франшиза - залалдың мөлшері мен сақтандыру сомасына қарамастан, әрбір және кез келген сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру төлемінің сомасынан шегеріледі.

8.2. Франшиза сақтандыру сомасынан пайызбен де, және тіркелген сома түрінде де белгіленуі мүмкін.

9-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫН ЖАСАУ ТӘРТІБІ

9.1. Сақтандыру шарты Сақтандырушының «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл жасау мақсатында ішкі бақылау қағидаларына» сәйкес тиісті тексеру жүргізу үшін қажетті талаптарды сақтай отырып жасалады.

9.2. Сақтанушы құжаттарды, сондай-ақ іскерлік қатынастар орнатылғанға дейін тиісті тексеру жүргізу үшін Сақтандырушының сұрау салуы бойынша қосымша ақпаратты ұсынбаған жағдайда, сондай-ақ, егер Сақтанушы/Сақтандырылушы/Пайда алушы терроризмді және экстремизмді қаржыландырумен байланысты ұйымдар мен тұлғалардың тізбесінде және «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға (жылыстатуға), терроризмді қаржыландыруға және жаппай қырып-жою қаруын таратуды қаржыландыруға қарсы іс-қимыл мақсатында ішкі бақылау қағидалары» талаптарын орындау шеңберінде көзделген өзге де санкциялық тізімдерде болса, Сақтандырушы іскерлік қатынастар орнатудан бас тартуға құқылы.

9.3. Сақтандыру шарты Сақтанушының жазбаша өтініш-сауалнамасы негізінде жазбаша нысанда жасалады. Өтініш-сауалнама Сақтандыру шартының ажырамас бөлігі болып табылады.

9.4. Сақтандыру шарты электрондық нысанда, оның ішінде Сақтандырушының интернет-ресурсын пайдалана отырып, Сақтанушы мен Сақтандырушы арасында электрондық ақпараттық ресурстармен алмасу жолымен жасалады.

9.5. Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің 825-бабы 1-тармағының 1) тармақшасында көзделген тәртіппен жасалған сақтандыру шарты «Электрондық құжат және электрондық цифрлық қолтаңба туралы» Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген электрондық цифрлық қолтаңбаға қойылатын талаптарды ескере отырып, сақтандыру шарты тараптарының электрондық цифрлық қолтаңба құралдарын пайдалана отырып жасалуға жатады.

9.6. Сақтандыру шартын жасасу кезінде Сақтанушы Сақтандырушыға сақтандыру жағдайының басталу ықтималдығын және оның басталуынан болуы мүмкін шығындардың мөлшерін анықтау үшін елеулі мәні бар Сақтанушыға белгілі мән-жайларды хабарлауға міндетті.

Осы Сақтандыру ережелерінде немесе Сақтандырушының сақтандыру шартын жасау кезеңінде Сақтанушыға жіберілген жазбаша сұрау салуында айқын айтылған мән-жайлар маңызды (елеулі) мән-жайлар деп танылады.

9.7. Егер сақтандыру шарты Сақтандырушының қандай да бір сұрақтарына Сақтанушының жауаптары болмаған кезде жасалған болса, соңғысы кейіннен сақтанушының тиісті мән-

жайларды хабарламауы негізінде сақтандыру шартын бұзуды не оны жарамсыз деп тануды талап ете алмайды.

9.8. Егер сақтандыру шарты жасалғаннан кейін сақтанушының сақтандырушыға осы баптың 9.6-тармағында көрсетілген мән-жайлар туралы көрінеу жалған мәліметтер бергені анықталса, сақтандырушы сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды талап етуге құқылы.

9.9. Егер Сақтанушы хабарламаған мән-жайлар жойылған болса, Сақтандырушы сақтандыру шартын жарамсыз деп тануды талап ете алмайды.

9.10. Сақтандыру шарты жоғалған жағдайда, Сақтандырушы Сақтанушының жазбаша өтініші негізінде сақтандыру шартының телнұсқасын береді, осыдан кейін жоғалған сақтандыру шарты жарамсыз деп танылады және ол бойынша сақтандыру төлемі жүзеге асырылмайды.

9.11. Сақтандыру шартының шарттарын өзгерту Сақтанушы мен Сақтандырушының өзара келісімі бойынша, тараптардың бірінің өтініші негізінде, екінші тарап өтінішті алған күннен бастап 5 (бес) жұмыс күні ішінде жүзеге асырылады және сақтандыру шартына тараптардың жазбаша түрде жасалған қосымша келісімімен рәсімделеді.

10-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ МЕН ОРНЫ

10.1. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру шарты сақтанушы сақтандыру сыйлықақысын төлеген кезден бастап, ал оны бөліп-бөліп төлеген кезде - бірінші сақтандыру жарнасын төлеген кезден бастап күшіне енеді және тараптар үшін міндетті болады.

10.2. Сақтандыру шартының қолданылуы мынадай жағдайларда тоқтатылады:

- 1) Сақтандыру шартының қолданылу мерзімі аяқталғанда;
- 2) сақтандыру төлемін толық көлемде жүзеге асыру жағдайында;
- 3) мерзімінен бұрын тоқтатылған жағдайларда.

10.3. Егер сақтандыру шартында өзгеше көзделмесе, сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу кезеңі сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

10.4. Сақтандыру шартының қолданылу орны (сақтандыру аумағы) сақтандыру шартында көрсетілген аумаққа ғана қолданылады.

11-бап. ТАРАПТАРДЫҢ ҚҰҚЫҚТАРЫ МЕН МІНДЕТТЕРІ

11.1. Сақтанушы құқылы:

- 1) Сақтандырушыдан сақтандыру шарттарын, осы Шарт бойынша өз құқықтары мен міндеттерін түсіндіруді талап етуге;
- 2) уақтылы сақтандыру төлеміне;
- 3) түпнұсқасы жоғалған жағдайда Шарттың телнұсқасын алуға;
- 4) сақтандыру құпиясын қамтамасыз етуге;
- 5) Шартты мерзімінен бұрын бұзуға;
- 6) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан немесе оның мөлшерін азайтудан бас тартуына Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен дау айтуға;
- 7) Шартқа және Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келмейтін өзге де іс-әрекеттер жасауға.

11.2. Сақтанушы/Сақтандырылушы міндетті:

- 1) Шарттың қолданылу кезеңінде сақтандыру объектісіне қатысты қолданылатын басқа да сақтандыру шарттары туралы хабарлауға;
- 2) дереу, бірақ кез келген жағдайда 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтандырушыға сақтандыру тәуекелінің ұлғаюы туралы хабарлауға. Шартты жасау

кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы кез келген өзгерістер елеулі болып танылады;

- 3) Шарттың қолданылу кезеңінде 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтандырушыға Шартты жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы белгілі болған елеулі өзгерістер туралы хабарлауға;
- 4) сақтандыру жағдайы туындаған кезде құзыретті органдарға дереу мәлімдеуге және залалдың мөлшерін азайту үшін барлық ықтимал шараларды қабылдауға;
- 5) сақтандыру жағдайы басталған сәттен бастап дереу, бірақ 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей бұл туралы Сақтандырушыға кез келген қолжетімді тәсілмен (ауызша, жазбаша) хабарлауға. Ауызша нысандағы хабарламаны кез келген жағдайда кейіннен (қырық сегіз сағат ішінде) Сақтанушы жазбаша нысанда растауы тиіс. Сондай-ақ Сақтанушыда келтірілген зиянды өтеу міндеті туындайтын оқиғаның себептері, барысы және салдары туралы, сондай-ақ келтірілген зиянның сипаты мен мөлшері туралы талқылауға мүмкіндік беретін барлық қолжетімді ақпарат пен құжаттаманы ұсынуға;
- 6) Сақтандырушы сақтандыру төлемін жүзеге асырғаннан кейін Сақтандырушыға барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және оған Сақтандырушының өзіне ауысқан талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға;
- 7) Сақтандырушыға үшінші тұлғалардың зиянды өтеу туралы талабына байланысты мәселелерді реттеуге қатысу үшін мүмкіндік беруге, бұл ретте сақтандыру жағдайымен келтірілген шығындарды дәлелдеу Сақтанушыға жүктеледі;
- 8) Сақтандырушының келісімінсіз өтемақы төлемеуге, Пайда алушы қоятын залалды өтеу туралы талаптарды ішінара немесе толық танымауға, сондай-ақ осындай талаптарды реттеу бойынша қандай да бір тікелей немесе жанама міндеттемелерді өзіне қабылдауға;
- 9) зиянды өтеу туралы талаптар қойылған жағдайда Сақтандырушыға сотта және соттан тыс қорғауға барлық мүмкін болатын жәрдем көрсетуге;
- 10) сақтандыру жағдайының басталуына жауапты тұлғаға талап қою құқығының Сақтандырушыға ауысуын қамтамасыз етуге;
- 11) Сақтанушы Шартта және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да міндеттерге ие болады.

11.3. Сақтандырушы құқылы:

- 1) Сақтанушы хабарлаған ақпаратты тексеруге;
- 2) кез келген уақытта Сақтанушының Шарттың шарттарын орындауын тексеруге, бұл ретте Сақтанушы оған кедергі жасауға құқылы емес;
- 3) Сақтанушының немесе Сақтандырылушының Шарттың шарттарын бұзғанын анықтаған кезде, оларды жою жөнінде Сақтанушы немесе Сақтандырылушы үшін міндетті жазбаша нұсқаулар беруге;
- 4) құзыретті органдардан сақтандыру жағдайы туралы барлық қажетті құжаттаманы сұратуға;
- 5) егер сақтандыру жағдайы Шарттың шарттарының бұзылуы салдарынан, сондай-ақ осы Сақтандыру ережелерінің 5-бабында көрсетілген негіздер бойынша орын алған болса, Пайда алушыға сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға;
- 6) осы Сақтандыру ережелерінің 16-бабында белгіленген тәртіппен және мерзімдерде Шартты мерзімінен бұрын бұзуға;
- 7) Сақтанушыдан клиенттерге тиісті тексеру жүргізу үшін қажетті құжаттарды талап етуге;

8) Сақтандырушы Шартта және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да құқықтарға ие.

11.4. Сақтандырушы міндетті:

- 1) Сақтанушының Шартты жоғалту туралы жазбаша өтінішін алған сәттен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде - оның телнұсқасын беруге;
- 2) сақтандыру жағдайының басталғанын, оның басталу себептерін, залалдың мөлшерін және сақтандыру төлемін алушының оны алу, жүзеге асыру немесе сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын растайтын барлық қажетті құжаттар болған кезде, қажетті құжаттардың соңғысын алған кезден бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемін жүзеге асыруға немесе сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тартуға.
- 3) Сақтанушыны/Сақтандырылушыны сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін жетіспейтін құжаттар туралы құжаттарды алған күннен бастап 15 (он бес) жұмыс күні ішінде хабардар етуге.
- 4) Сақтандырушы Шартта және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген басқа да міндеттерге ие.

11.5. Пайда алушы құқылы:

- 1) Сақтандырушыға оның салдарынан Сақтанушы немесе Сақтандырылушы зиян шеккен оқиға туралы хабарлауға;
- 2) Сақтанушының немесе Сақтандырылушының орнына сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті құжаттарды жинауды жүргізуге және оларды Сақтандырушыға ұсынуға;
- 3) мүлікке келтірілген зиянның мөлшерін бағалау үшін тәуелсіз сарапшының қызметтерін пайдалануға;
- 4) келтірілген зиянның мөлшерін бағалау нәтижелерімен және Сақтандырушы мен тәуелсіз сарапшы жүргізген сақтандыру төлемінің мөлшерінің есептерімен танысуға;
- 5) Сақтандыру ережелерінің 14-бабында белгіленген мөлшерде, тәртіппен және мерзімдерде сақтандыру төлемін алуға;
- 6) Сақтандырушының сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту немесе оның мөлшерін азайту туралы шешіміне Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында көзделген тәртіппен және шарттарда дау айтуға;
- 7) келтірілген зиян сомасының алынған сақтандыру төлемі сомасынан асып кету мөлшерінде Сақтанушыға зиянды өтеу туралы талап қоюға.

11.6. Пайда алушы міндетті:

- 1) Сақтандырушы жазбаша хабарлаған сәттен бастап 7 (жеті) жұмыс күні ішінде, егер Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген талап қою мерзімі ішінде Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес немесе Сақтандыру шартының шарттарына сәйкес сақтандыру төлемін жүзеге асырудан бас тарту үшін негіз болып табылған мән-жай анықталса, сақтандыру төлемінің сомасын Сақтандырушыға қайтаруға.
- 2) Шартта көзделген жағдайларда Пайда алушының осы Сақтандыру ережелерінде белгіленген құқықтары мен міндеттері Пайда алушы ретінде әрекет ететін өзге тұлғаларға ауысады.

11.7. Тараптардың құқықтары мен міндеттерінің тізбесі түпкілікті болып табылмайды, тараптардың жекелеген міндеттері осы Ережелердің басқа тармақтарында көзделген және сақтандыру шартында кеңейтілуі мүмкін.

12-бап. САҚТАНДЫРУ ШАРТЫНЫҢ ҚОЛДАНЫЛУЫ КЕЗЕҢІНДЕ САҚТАНДЫРУ ТӘУЕКЕЛІНІҢ ҰЛҒАЮЫНЫҢ САЛДАРЛАРЫ

12.1. Сақтандыру шартының қолданылу кезеңінде Сақтанушы (Сақтандырылушы) Сақтандырушыға Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған жағдайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер ететін болса, дереу жазбаша хабарлауға міндетті.

12.2. Кез келген жағдайда мынадай өзгерістер мен мән-жайлар елеулі деп танылады::

- 1) Зияткерлік меншік объектілерінің сипаттамалары мен сақтау шарттарының өзгеруі;
- 2) Зияткерлік меншік объектісін Қазақстан Республикасының Зияткерлік меншік объектілерінің кедендік тізілімінен алып тастау;
- 3) Сақтанушының зияткерлік меншік объектісіне айрықша құқығының қолданылуын тоқтату, тоқтата тұру немесе шектеу;
- 4) Зияткерлік меншік объектісіне айрықша құқықты үшінші тұлғаға беру не Сақтанушы құқықтарының көлемін елеулі өзгертетін лицензиялық шарт жасау;
- 5) Тауарларды шығару мерзімін тоқтата тұру туралы шешім қабылдауға әсер еткен дәйексіз мәліметтерді не құжаттарды кеден органдарына ұсыну фактісін анықтау.

Сақтандыру шартында сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әсер ететін басқа да елеулі өзгерістер ескертілуі мүмкін.

12.3. Сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туралы хабардар етілген Сақтандырушы Сақтандыру шартының шарттарын өзгертуді және сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес қосымша сақтандыру сыйлықақысын төлеуді талап етуге құқылы.

12.4. Егер Сақтанушы Сақтандыру шартының шарттарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге қарсылық білдірсе, Сақтандырушы Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес Сақтандыру шартын бұзуды талап етуге құқылы. Бұл ретте Сақтанушының істі жүргізуге және сақтандыру қызметінен алынатын табыс салығын төлеуге арналған шығыстарын ескере отырып, Сақтанушы сақтандыруды қорғаудың қалған мерзімі үшін сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін қайтаруға құқылы.

12.5. Сақтанушы осы баптың 12.1-тармағында көзделген міндетті орындамаған жағдайда Сақтандырушы Сақтандыру шартын бұзуды және оның бұзылуынан келтірілген залалды өтеуді талап етуге немесе сақтандыру жағдайы басталған кезде сақтандыру төлемінің мөлшерін сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына мөлшерлес азайтуға не сақтандыру төлемінен бас тартуға құқылы.

12.6. Егер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар жойылған болса, Сақтандырушының Шартты бұзуды талап етуге құқығы жоқ.

13-бап. САҚТАНУШЫНЫҢ САҚТАНДЫРУ ЖАҒДАЙЫ БАСТАЛҒАН КЕЗДЕГІ ІС-ӘРЕКЕТІ

13.1. Сақтандыру жағдайының белгілері бар және/немесе сақтандыру жағдайының басталуы салдарынан орын алуы мүмкін оқиға басталған кезде, сондай-ақ сақтандыру жағдайы басталған кезде Сақтанушы міндетті:

- ықтимал залалдарды болдырмау немесе азайту үшін қалыптасқан жағдайларда ақылға қонымды және қолжетімді барлық шараларды, оның ішінде зақымданған мүлікті құтқару және сақтау шараларын қабылдауға (егер сақтандырушы нақты шаралар қабылдау туралы нұсқауды хабарлаған болса, оларды сақтауы тиіс);

- кеден органынан хабарлама алынған күннен бастап 3 (үш) жұмыс күні ішінде келесі әрекеттердің бірін жүзеге асыруға:

а) кеден органына тауарларды шығаруға жазбаша келісім жіберу (егер бұзушылық байқалмаса);

б) кеден органына бір мезгілде сотқа талап арыз бере отырып, тоқтата тұру мерзімін ұзарту туралы өтініш жіберу.

тауарларды автоматты түрде шығаруға әкеп соқтырған, кеден органына белгіленген мерзімде жауап ұсынбау шығындарды барынша азайту жөніндегі міндеттерді орындамау деп танылады;

- қысқа мерзімде, бірақ кез келген жағдайда ол білген күннен бастап 3 (үш) жұмыс күнінен кешіктірмей Сақтандырушыға оқиға туралы хабарлауға, оған оқиғаның мән-жайлары, келтірілген залалдың түрлері мен болжамды мөлшері туралы барлық белгілі мәліметтерді хабарлауға, сақтандырушымен одан арғы іс-қимылдарды келісуге, сондай-ақ Сақтандырушы белгілеген нысан бойынша жазбаша өтініш беруге. Егер сақтандыру шартында өзге мерзім және (немесе) хабарлау тәсілі көзделсе, ол шартты мерзімде және шартта көрсетілген тәсілмен жасалуға тиіс;

- Сақтандырушыға сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттар мен мәліметтерді ұсынуға;

- залал үшін жауапты тұлғаға талап қою құқығын қамтамасыз етуге.

13.2. Пайда алушының Сақтанушы немесе Сақтандырылушы жасаған-жасамағанына қарамастан, барлық жағдайларда сақтандыру жағдайының басталғаны туралы Сақтандырушыға хабарлауға құқығы бар.

13.3. Сақтандырушыны сақтандыру жағдайының басталуы туралы келісілген мерзімде хабардар етпеу оған сақтандыру төлемінен бас тарту құқығын береді.

14-бап. САҚТАНДЫРУ ТӨЛЕМІН ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ТӘРТІБІ МЕН МЕРЗІМДЕРІ

14.1. Сақтандырушыға сақтандыру төлемі туралы талапты Сақтанушы немесе Сақтандырылушы не Пайда алушы сақтандыру төлемін жүзеге асыру үшін қажетті барлық құжаттарды қоса бере отырып, жазбаша нысанда ұсынады. Сақтандыру төлемінің валютасы - теңге.

14.2. Егер Шарт бойынша Пайда алушылар ретінде бірнеше тұлға әрекет етсе, онда олар сақтандыру төлемін бір сақтандыру жағдайы бойынша сақтандыру сомасының мөлшері шегінде алынған залалға барабар алады.

Кодекстің 198-бабына сәйкес тауарларды шығару мерзімін тоқтата тұру нәтижесінде зияткерлік меншік объектілерін қамтитын декларантқа, меншік иесіне, тауарлардың алушысына келтірілген мүліктік зиян (залал), егер сот құқық иесінің құқықтарының бұзылуын анықтамаса, Сақтанушы (құқық иеленуші) тарапынан өтеледі.

14.3. Келтірілген зиянды толық өтеу үшін сақтандыру сомасы жеткіліксіз болған кезде Сақтанушы Пайда алушыға сақтандыру сомасы мен зиянның нақты мөлшері арасындағы айырманы өтейді.

14.4. Сақтандыру төлемі сақтандыру жағдайының басталғанын, оның басталу себептерін, залал мөлшерін және Пайда алушының сақтандыру төлеміне құқығын растайтын қажетті құжаттардың соңғысы ұсынылған сәттен бастап 15 (он бес) жұмыс күнінен кешіктірмей жүзеге асырылады, атап айтқанда:

- 1) Сақтандыру шартының көшірмесі;
- 2) орын алған оқиғаның қысқаша сипаттамасы бар Сақтанушының жазбаша өтініші;
- 3) Сақтанушы - жеке тұлғаның жеке куәлігінің көшірмелері, заңды тұлғаны мемлекеттік тіркеу туралы куәліктің, статистикалық картаның көшірмелері;
- 4) уәкілетті мемлекеттік органдардың сақтандыру жағдайының басталу фактісі мен себепін растайтын құжаттары;

- 5) шығаруды тоқтата тұру және мерзімдері туралы кеден органының шешімі/хабарламасы;
- 6) Сақтанушы келтірген зиянды өтеу туралы үшінші тұлғалардың ресми шағымы (талабы);
- 7) Сақтанушыға келтірілген залалды өтеу міндетін жүктейтін сот шешімі;
- 8) тәуелсіз сарапшының келтірілген зиянды бағалау туралы жазбаша қорытындысы;
- 9) құқық иеленуші құқықтарының бұзылғанын анықтау/анықтамау туралы заңды күшіне енген сот шешімі;
- 10) Пайда алушыға зиянды өтеу туралы соттың заңды күшіне енген шешімі;
- 11) Пайда алушының (Жәбірленушінің) сақтандыру төлемін алу құқығын растайтын құжаттар: тауарды иелену, пайдалану және/немесе билік ету құқығын растайтын құжаттар (шот-фактуралар (инвойс), жүкқұжаттар, сатып алу-сату шарттары және т.б.).

Егер құжаттардың нақты мән-жайларды ескере отырып, олардың болмауы сақтандыру жағдайының басталу фактісін анықтауға және залалдың мөлшерін айқындауға мүмкіндік бермесе, Сақтандырушы жоғарыда баяндалған құжаттардың тізбесін қысқартуға немесе қосымша құжаттарды талап етуге құқылы.

14.5. Сақтандыру төлемі Пайда алушының (Жәбірленушінің) сақтандыру жағдайының басталуы нәтижесінде шеккен нақты залалынан аспауы тиіс.

14.6. Сақтандыру төлемі жүзеге асырылғаннан кейін сақтандыру сомасы жүзеге асырылған сақтандыру төлемінің мөлшеріне азайтылады. Сақтанушының қосымша сақтандыру сыйлықақысы үшін сақтандыру сомасының бастапқы мөлшерін қалпына келтіруге құқығы бар.

14.7. Мүліктік зиян келтірілген жағдайда сақтандыру төлемінің мөлшерін Сақтандырушы зиянның нақты сомасын ескере отырып, шартты ескере отырып, бірақ зияткерлік меншіктің бір объектісі бойынша сақтандыру сомасынан аспайтын мөлшерде белгілейді.

14.8. Сақтандыру жағдайы салдарынан келтірілген мүліктік залалдың мөлшері тәуелсіз сарапшының бағалау туралы жазбаша есебінің негізінде немесе соттың зиянды өтеу туралы заңды күшіне енген шешімінің негізінде айқындалады.

14.9. Сақтандыру төлемі Пайда алушының банктік шотына ақша аудару жолымен жүргізіледі.

14.10. Егер құзыретті органдар Сақтанушыға/Сақтандырылушыға немесе Жәбірленушіге қарсы қылмыстық іс қозғаса және/немесе сақтандыру жағдайының басталуына әкелген мән-жайларды және оларға келтірілген залалдарды тергеп-тексеруді жүргізсе, Сақтандырушы тергеу аяқталғаннан кейін 15 жұмыс күні ішінде сақтандыру төлемін жүзеге асыру туралы шешім қабылдауға міндетті.

14.11. Егер сақтандыру жағдайы басталған сәтте сақтандыру объектісіне қатысты өзге сақтандыру шарттары қолданылса, сақтандыру төлемі Сақтандырушылардың әрқайсысы сақтандыру объектісін сақтандырған сақтандыру сомаларының арақатынасына барабар бөлінеді, ал Сақтандыру шартының Тарабы болып табылатын Сақтандырушы сақтандыру төлемін өзінің үлесіне келетін бөлігінде ғана жүзеге асырады.

15-бап. САҚТАНУШЫНЫҢ ШЫҒЫНДАРДЫ ӨТЕУ ҚҰҚЫҚТАРЫНЫҢ САҚТАНДЫРУШЫҒА АУЫСУЫ (СУБРОГАЦИЯ)

15.1. Сақтандыру төлемін жүзеге асырған сақтандырушыға төленген сома шегінде сақтанушының (сақтандырылушының) сақтандыру нәтижесінде өтелген залалдар үшін жауапты тұлғаға қоятын талап ету құқығы ауысады.

15.2. Сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандыру төлемін алған кезде сақтандырушыға өзінде бар барлық құжаттар мен дәлелдемелерді беруге және оған сақтандырушының өзіне

ауысқан талап ету құқығын жүзеге асыруы үшін қажетті барлық мәліметтерді хабарлауға міндетті.

15.3. Егер сақтанушы (сақтандырылушы) сақтандырушы өтеген залалдар үшін жауапты тұлғаға талап қою құқығынан бас тартса немесе бұл құқықты жүзеге асыру сақтанушының (сақтандырылушының) кінәсінен мүмкін болмаса, сақтандырушы сақтандыру төлемін толық немесе тиісті бөлігін жүзеге асырудан босатылады және артық төленген соманы қайтаруды талап етуге құқылы.

16-бап. ШАРТТЫҢ ҚОЛДАНЫЛУ МЕРЗІМІ ЖӘНЕ ТОҚТАТЫЛУ ШАРТТАРЫ

16.1. Егер шартта өзгеше көзделмесе, сақтандыру арқылы қорғаудың қолданылу кезеңі Сақтандыру шартының қолданылу мерзіміне сәйкес келеді.

16.2. Сақтандыру шарты мынадай жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады::

- 1) сақтандыру объектісі жұмыс істеуін тоқтатқан кезде;
- 2) өзінің кәсіпкерлік тәуекелін немесе осы қызметке байланысты азаматтық-құқықтық жауапкершілігін сақтандырған сақтанушының кәсіпкерлік қызметін белгіленген тәртіппен тоқтатуы;
- 3) сақтандыру жағдайының басталу мүмкіндігі жойылғанда және сақтандыру жағдайынан өзге мән-жайлар бойынша сақтандыру тәуекелінің болуы тоқтатылғанда;
- 4) Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңында көзделген жағдайларды қоспағанда, Сақтандырушыны мәжбүрлеп тарату туралы сот шешімі заңды күшіне енген кезде;
- 5) Қазақстан Республикасының «Сақтандыру қызметі туралы» Заңында көзделген жағдайларда.

Аталған жағдайларда Шартты тоқтату үшін негіз ретінде көзделген мән-жайлар туындаған кезден бастап Шарт тоқтатылды деп есептеледі, бұл туралы мүдделі тарап дереу басқа тарапқа хабарлауы тиіс.

16.3. Сақтанушы Шарттан кез келген уақытта бас тартуға құқылы.

16.4. Шартты мерзімінен бұрын тоқтатудың салдарлары:

- 1) Осы Ережелердің 16.2-тармағында көзделген мән-жайлар бойынша Сақтандыру шарты мерзімінен бұрын тоқтатылған кезде Сақтандырушы сақтандыру сыйлықақысының жалпы сомасының 25% мөлшерінде сақтандырудың және іс жүргізуге арналған шығыстарды өтеудің қолданылған уақытына барабар бөлігіне құқығы бар. Сақтандырушыны тарату кезінде сақтандыру сыйлықақыларын (жарналарын) қайтару Қазақстан Республикасының сақтандыру және сақтандыру қызметі туралы заңнамасында белгіленген кредиторлардың талаптарын қанағаттандыру кезектілігіне сәйкес жүзеге асырылады.
- 2) Сақтанушы Сақтандыру шартынан бас тартқан кезде, егер бұл осы баптың 16.2-тармағында көрсетілген жағдайлармен байланысты болмаса, Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы не сақтандыру жарналары қайтарылуға жатпайды.

16.5. Сақтандыру шартының мерзімінен бұрын тоқтатылуы Сақтандырушының кінәсінен оның талаптарын орындамаудан туындаған жағдайларда соңғысы Сақтанушыға ол төлеген сақтандыру сыйлықақысын не сақтандыру жарналарын толық қайтаруға міндетті.

16.6. Осы Ережелердің 16.2-тармағында көзделген міндеттемелерді тоқтату негіздерінен басқа, Сақтандыру шартыкелесі жағдайларда мерзімінен бұрын тоқтатылады:

- 1) Сақтандырушы сақтандыру төлемін (сақтандыру төлемдерін) сақтандыру сомасы мөлшерінде жүзеге асырған;

- 2) Сақтанушы Сақтанушыны жазбаша хабардар еткен жағдайда сақтандыру сыйлықақысын бөліп-бөліп төлеу кезінде Сақтанушының сақтандыру сыйлықақысын/кезекті сақтандыру жарнасын төлемеуі;
- 3) Сақтанушы Сақтандыру шартын жасау кезінде Сақтандырушыға хабарланған мән-жайлардағы өзіне белгілі болған елеулі өзгерістер туралы Сақтандырушыға хабарлау міндетін орындамаған жағдайда, егер бұл өзгерістер сақтандыру тәуекелінің ұлғаюына елеулі әсер етуі мүмкін болса не егер Сақтанушы Сақтандыру шартының шарттарын өзгертуге немесе сақтандыру сыйлықақысын қосымша төлеуге тәуекел дәрежесінің ұлғаюына мөлшерлес қарсылық білдірсе, бұл ретте Сақтандыру шарты тәуекел дәрежесінің ұлғаюына әкеп соғатын мән-жайлар туындаған кезден бастап тоқтатылды деп есептеледі.

16.7. Осы Ережелердің 16.6-тармағында көрсетілген мән-жайлар бойынша Шартты мерзімінен бұрын бұзған жағдайда Сақтандырушыға төленген сақтандыру сыйлықақысы не сақтандыру жарналары қайтаруға жатпайды.

16.8. Егер Сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемі жүргізілсе, Сақтандыру шартын мерзімінен бұрын бұзу негіздеріне қарамастан, сақтандыру сыйлықақысын қайтару жүзеге асырылмайды.

16.9. Сақтанушы сақтандыру шартынан бас тартқан және сақтандыру сыйлықақысын төлемеген жағдайда, Сақтанушы шарттан бас тартқан күннен бастап 1 (бір) жұмыс күні ішінде Сақтандырушыға сақтандыру сыйлықақысын толық көлемде төлеуге міндетті, сондай-ақ төлемді уақтылы жүргізбегені үшін төленуге тиіс сақтандыру сыйлықақысының сомасынан әрбір кешіктірілген күн үшін 0,1% мөлшерінде айыппұл төлеуге міндетті.

16.10. Тараптар Сақтанушыға/Сақтандырылушыға/Пайда алушыға, сондай-ақ олардың үлестес тұлғаларына, лауазымды тұлғаларына, қызметкерлеріне, бенефициарларына қатысты OFAC, Еуропалық Одақ, Ұлыбританияның санкциялары және/немесе шектеулері қолданылған жағдайда, Сақтандырушы сақтандыру шартын біржақты тәртіппен мерзімінен бұрын жазбаша түрде Сақтанушыны хабардар ету арқылы бұзуға құқылы екендігімен келіседі. Сақтандыру шарты Сақтандырушы Сақтанушыға электрондық пошта немесе пошта арқылы Сақтандыру шартында көрсетілген мекенжайға хабарлама жіберген сәттен бастап бұзылған болып есептеледі.

Тараптар осы Ережелердің осы тармағына сәйкес сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылғаннан кейін, Сақтандырушы сақтандыру арқылы қорғаудың пайдаланылмаған кезеңіне пропорционалды түрде пайдаланылмаған сақтандыру сыйлықақысының бір бөлігін, сақтандыру шарты бойынша жалпы сақтандыру сыйлықақысының 25% (жиырма бес пайыз) мөлшеріндегі іс жүргізу шығындарын шегере отырып, сақтандыру шартының қолданылуы тоқтатылған күннен бастап 20 жұмыс күні ішінде қайтаратынымен келіседі.

Тараптар Сақтанушыға/Сақтандырылушыға/Пайда алушыға, сондай-ақ олардың үлестес тұлғаларына, лауазымды тұлғаларына, қызметкерлеріне, бенефициарларына қатысты OFAC, Еуропалық Одақ, Ұлыбританияның санкциялары және/немесе шектеулері қолданылған жағдайда, оның ішінде санкциялар мен шектеулер қолданылғанға дейін орын алған оқиғалар бойынша да, Сақтандырушы сақтандыру шарты бойынша сақтандыру төлемін жүзеге асырмайтынымен келіседі.

Тараптар Ережелердің осы тармағына сәйкес Шартты біржақты бұзған кезде және санкциялар мен шектеулерге байланысты сақтандыру төлемін жүзеге асырмаған кезде Сақтандырушы тұрақсыздық айыбын төлемейтіндігімен және

Сақтанушыға/Сақтандырылушыға/Пайда алушыға қандай да бір залалды өтемейтіндігімен келіседі.

17-бап. ДАУЛАРДЫ ШЕШУ ТӘРТІБІ

17.1. Сақтандыру шарты бойынша тараптар арасында туындайтын барлық даулар келіссөздер арқылы шешіледі.

17.2. Тараптар келісімге қол жеткізбеген жағдайда, дау Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес сақтандыру омбудсманының дауды реттеу тәртібін сақтауы шартымен Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сәйкес соттың шешуіне беріледі.

18-бап. ҚОСЫМША ШАРТТАР

18.1. Шартқа барлық өзгерістер мен толықтырулар Тараптар жазбаша қосымша келісім жасау жолымен енгізіледі. Шартқа өзгерістер мен толықтырулар мынадай жағдайларда енгізіледі::

- 1) сақтандыру тәуекелінің дәрежесі өзгерген;
- 2) Тараптардың құқықтары мен міндеттері өзгерген;
- 3) сақтандыру шарттарының өзге де өзгерістері.

18.2. Осы Ережелерде көзделмеген мәселелер Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасымен реттеледі.

18.3. Тараптар сақтандыру шартын жасау кезінде осы Ережелердің жекелеген ережелерін өзгертуге және/немесе сақтандыру шартының шарттарын Қазақстан Республикасы заңнамасының талаптарына қайшы келмейтін өзге де ережелермен толықтыруға құқылы.

18.4. Осы Ережелер қазақ және орыс тілдерінде жасалды. Мәтіндер арасында әртүрлі оқылған жағдайда Сақтандыру ережелерінің мәтінінің орыс тіліндегі нұсқасы басым күшке ие болады.